

InfoCuria
Νομολογία

ελληνικά (el)

[Αρχική σελίδα](#) > [Μενού αναζήτησης](#) > [Πίνακας αποτελεσμάτων](#) > Έγγραφα

Γλώσσα του εγγράφου : ελληνική ECLI:EU:C:2025:403

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 5ης Ιουνίου 2025 (*)

« Παράβαση κράτους μέλους – Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των υδάτων – Οδηγία 2000/60/ΕΚ – Άρθρο 13, παράγραφος 7, και άρθρο 15, παράγραφος 1 – Σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού – Δεύτερη επανεξέταση και δεύτερη επικαιροποίηση – Οδηγία 2007/60/ΕΚ – Άρθρο 14, παράγραφος 3, και άρθρο 15, παράγραφος 1 – Σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας – Πρώτη επανεξέταση και, κατά περίπτωση, πρώτη επικαιροποίηση – Υποχρέωση γνωστοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Παράλειψη »

Στην υπόθεση C-359/24,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 17 Μαΐου 2024,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη Σ. Καμπέρου και την E. Sanfrutos Cano,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τη Χ. Κοκκόση,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Rodin, πρόεδρο τμήματος, N. Piçarra και N. Fenger (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: R. Norkus

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,
εκδίδει την ακόλουθη**Απόφαση**

Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι:

η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας, αφενός, να επανεξετάσει και να επικαιροποιήσει τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού καθώς και, αφετέρου, να διαβιβάσει αντίγραφα των εν λόγω επικαιροποιημένων σχεδίων στην Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ 2000, L 327, σ. 1), και ότι

η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας, αφενός, να επανεξετάσει και, εφόσον απαιτείται, να επικαιροποιήσει τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας καθώς και, αφετέρου, να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής τα εν λόγω επανεξετασθέντα σχέδια κατόπιν, ενδεχομένως, επικαιροποίησής τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και από το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας (ΕΕ 2007, L 288, σ. 27, και διορθωτικό ΕΕ L, 2024/90596).

Το νομικό πλαίσιο**Η οδηγία 2000/60**

Το άρθρο 13 της οδηγίας 2000/60, το οποίο φέρει τον τίτλο «Σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού», ορίζει στην παράγραφο 7 τα εξής:

«Τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού αναθεωρούνται και ενημερώνονται, το αργότερο δεκαπέντε έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας και, στη συνέχεια, ανά εξαετία.»

Το άρθρο 15 της οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υποβολή εκθέσεων», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν αντίγραφα των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και όλων των επακόλουθων ενημερωμένων μορφών τους στην Επιτροπή και σε οιοδήποτε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εντός τριών μηνών από τη δημοσίευσή τους:

για τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού που ευρίσκονται εξ ολοκλήρου στο έδαφος ενός κράτους μέλους, όλα τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού τα οποία καλύπτουν το εθνικό του έδαφος και έχουν δημοσιευθεί σύμφωνα με το άρθρο 13·

για τις διεθνείς περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, τουλάχιστον το μέρος των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού που καλύπτει το έδαφος του κράτους μέλους.»

Σύμφωνα με το άρθρο 25, η οδηγία 2000/60 τέθηκε σε ισχύ την ημέρα της δημοσίευσής της, ήτοι την 22α Δεκεμβρίου 2000.

Η οδηγία 2007/60

Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη, με βάση τους χάρτες του άρθρου 6, καταρτίζουν συντονισμένα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων

πλημμύρας σε επίπεδο περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού ή της μονάδας διαχείρισης του άρθρου 3 παράγραφος 2 στοιχείο β), για τις περιοχές που προσδιορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 και τις περιοχές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 παράγραφος 1 στοιχείο β), σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.»

Το άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«Το σχέδιο ή τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων του μέρους Β του παραρτήματος, επανεξετάζονται και, εφόσον απαιτείται, επικαιροποιούνται, έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021 και, εν συνεχεία, ανά εξαετία.»

Το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής την προκαταρκτική αξιολόγηση κινδύνων πλημμύρας, τους χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας, τους χάρτες κινδύνων πλημμύρας και τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας των άρθρων 4, 6 και 7 καθώς και την επανεξετασθείσα και, ενδεχομένως, επικαιροποιημένη έκδοσή τους εντός τριών μηνών από τις ημερομηνίες του άρθρου 4 παράγραφος 4, του άρθρου 6 παράγραφος 8, του άρθρου 7 παράγραφος 5 και του άρθρου 14, αντιστοίχως.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

Στις 15 Φεβρουαρίου 2023 η Επιτροπή απηύθυνε προς την Ελληνική Δημοκρατία προειδοποιητική επιστολή σύμφωνα με την οποία το εν λόγω κράτος μέλος, καθόσον, αφενός, δεν είχε, έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021, επανεξετάσει και επικαιροποιήσει για δεύτερη φορά τα σχέδια διαχείρισης των δεκατεσσάρων υδατικών διαμερισμάτων της χώρας, ήτοι της Δυτικής Πελοποννήσου, της Βόρειας Πελοποννήσου, της Ανατολικής Πελοποννήσου, της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, της Ηπείρου, της Αττικής, της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, της Θεσσαλίας, της Δυτικής Μακεδονίας, της Κεντρικής Μακεδονίας, της Ανατολικής Μακεδονίας, της Θράκης, της Κρήτης και των νήσων του Αιγαίου Πελάγους, πέντε εκ των οποίων αποτελούν διεθνείς περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, και, αφετέρου, δεν είχε, έως τις 22 Μαρτίου 2022, διαβιβάσει αντίγραφα των εν λόγω επανεξετασθέντων και επικαιροποιημένων σχεδίων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60.

Επιπλέον, με την ως άνω προειδοποιητική επιστολή, η Επιτροπή επισήμανε ότι η Ελληνική Δημοκρατία, καθόσον δεν είχε, έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021, επανεξετάσει και, εφόσον απαιτούνταν, επικαιροποιήσει για πρώτη φορά τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας για τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα της χώρας και καθόσον δεν είχε, έως τις 22 Μαρτίου 2022, θέσει στη διάθεση της Επιτροπής τα επανεξετασθέντα σχέδια κατόπιν, ενδεχομένως, επικαιροποίησής τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60.

Με έγγραφο της 22ας Μαρτίου 2023, η Ελληνική Δημοκρατία ζήτησε να παραταθεί έως τις 16 Μαΐου 2023 η δίμηνη προθεσμία που της είχε θέσει η Επιτροπή για να απαντήσει στην προειδοποιητική επιστολή. Η Επιτροπή έκανε δεκτό το αίτημα αυτό.

Οι ελληνικές αρχές γνωστοποίησαν στην Επιτροπή, με έγγραφο που της κοινοποιήθηκε στις 11 Μαΐου 2023, ότι τα τελικά σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού επρόκειτο να εγκριθούν σύντομα και να τεθούν στη διάθεση της Επιτροπής πριν από τη λήξη του έτους, τα δε σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας επρόκειτο αμέσως να ολοκληρωθούν και θα διαβιβάζονταν στην Επιτροπή τον Αύγουστο του 2024.

Η Επιτροπή, αφού διαπίστωσε ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παρά την εκπνοή της προθεσμίας της 22ας Μαρτίου 2022, δεν είχε διαβιβάσει τα επανεξετασθέντα και επικαιροποιημένα για δεύτερη φορά σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και δεν είχε θέσει στη διάθεσή της τα επανεξετασθέντα και, ενδεχομένως, επικαιροποιημένα για πρώτη φορά σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, συνήγαγε, ελλείψει στοιχείων περί του αντιθέτου, ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν είχε καταρτίσει, έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021, τα απαιτούμενα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και τα απαιτούμενα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας. Για τον λόγο αυτόν, απηύθυνε στο κράτος μέλος στις 16 Νοεμβρίου 2023 αιτιολογημένη γνώμη, προσάπτοντάς του παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει αντιστοίχως από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60, καθώς και από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60, και καλώντας το να συμμορφωθεί προς τις εν λόγω υποχρεώσεις εντός προθεσμίας δύο μηνών.

Οι ελληνικές αρχές απάντησαν στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 22ας Δεκεμβρίου 2023, το οποίο κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή στις 3 Ιανουαρίου 2024. Όσον αφορά την παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60, η Ελληνική Δημοκρατία αναγνώρισε ότι, μολονότι η διαδικασία για την έγκριση του τρίτου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα βρισκόταν στο τελικό στάδιο, εντούτοις δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει τον χρόνο που θα απαιτούνταν για την περάτωσή της. Όσον αφορά την παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60, το εν λόγω κράτος μέλος ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η κατάρτιση του δεύτερου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας για τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα βρισκόταν σε εξέλιξη και ότι τα σχέδια αυτά επρόκειτο να τεθούν στη διάθεση της Επιτροπής τον Αύγουστο του 2024.

Με έγγραφο της 8ης Μαρτίου 2024, οι ελληνικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή νέα απάντηση, σύμφωνα με την οποία η έγκριση του τρίτου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού όσον αφορά τα πέντε εκ των δεκατεσσάρων υδατικών διαμερισμάτων της χώρας, ήτοι της Δυτικής Πελοποννήσου, της Ηπείρου, της Αττικής, της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και της Κεντρικής Μακεδονίας, προβλεπόταν για τον Μάρτιο του 2024, η δε αντίστοιχη έγκριση όσον αφορά τα λοιπά διαμερίσματα προβλεπόταν για τον Απρίλιο του 2024.

Εκτιμώντας, συνεπώς, ότι εξακολουθούσε η έλλειψη συμμόρφωσης όσον αφορά τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα τόσο σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60 όσο και σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί της πρώτης αιτιάσεως, με την οποία προβάλλεται παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία 2000/60**Επιχειρήματα των διαδίκων**

Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 7, της οδηγίας 2000/60, η Ελληνική Δημοκρατία όφειλε το αργότερο έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021 να επανεξετάσει και να επικαιροποιήσει για δεύτερη φορά τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για καθένα από τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα της χώρας και ότι, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, όφειλε να διαβιβάσει στην Επιτροπή το αργότερο έως τις 22 Μαρτίου 2022 τα αντίγραφα των εν λόγω επανεξετασθέντων και επικαιροποιημένων σχεδίων. Πλην όμως, παρά τα όσα ανέφερε το κράτος μέλος στις απαντήσεις του στην αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή δεν έλαβε τα επικαιροποιημένα σχέδια.

Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι επανεξέτασε και διαβίβασε τον τρίτο κύκλο των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα της χώρας και ότι έχει, ως εκ τούτου, συμμορφωθεί πλήρως προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συγκεκριμένες διατάξεις.

Συναφώς, το εν λόγω κράτος μέλος επισημαίνει ότι, από τον Μάρτιο του 2024, είχε ήδη, κατ' ουσίαν, ολοκληρώσει τα σχέδια αυτά, τα οποία ωστόσο δεν είχαν ακόμη εγκριθεί επισήμως. Τα εν λόγω επικαιροποιημένα σχέδια εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση κατά τις συνεδριάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου της 29ης Μαρτίου, της 29ης Απριλίου και της 15ης Ιουνίου 2024 και δημοσιεύθηκαν στην *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως* τον Απρίλιο και τον Ιούνιο του 2024, η δε Επιτροπή είχε ενημερωθεί συναφώς.

Κατόπιν της εγκρίσεως του τρίτου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα της χώρας, η Ελληνική Δημοκρατία ζήτησε από την Επιτροπή, με έγγραφο της 25ης Ιουλίου 2024, να παραιτηθεί από την αιτίασή της περί παραβάσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60.

Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, μολονότι το κράτος μέλος έχει πλέον συμμορφωθεί προς τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις, εντούτοις τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού του τρίτου κύκλου εγκρίθηκαν και διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή μετά την εκπνοή της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας.

Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Ελληνική Δημοκρατία τονίζει ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι έχει πλέον συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60. Σημειώνει, περαιτέρω, ότι, βάσει των υποχρεώσεων που υπέχει από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, ενημέρωνε τακτικά την Επιτροπή σχετικά με την κατάρτιση και την ολοκλήρωση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού στο πλαίσιο της δεύτερης επανεξέτασης και επικαιροποίησης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 7, σε συνδυασμό με το άρθρο 25 της οδηγίας 2000/60, τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού έπρεπε να επανεξεταστούν και να επικαιροποιηθούν για πρώτη φορά το αργότερο δεκαπέντε έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της οδηγίας και, εν συνεχεία, ανά εξαετία. Επομένως, τα εν λόγω σχέδια έπρεπε να επανεξεταστούν για δεύτερη φορά το αργότερο έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας, αντίγραφα των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού που είχαν επικαιροποιηθεί για δεύτερη φορά έπρεπε να διαβιβάστούν στην Επιτροπή το αργότερο έως τις 22 Μαρτίου 2022.

Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η ύπαρξη παράβασης εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, ενώ οι μεταβολές που επήλθαν στη συνέχεια δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο [αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2021, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Υποβάθμιση της φυσικής περιοχής Doñana), C-559/19, EU:C:2021:512, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 6ης Φεβρουαρίου 2025, Επιτροπή κατά Σλοβακίας (Κίνδυνος πλημμύρας), C-281/24, EU:C:2025:57, σκέψη 11 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

Επιπλέον, εναπόκειται αποκλειστικώς στην Επιτροπή να εκτιμήσει αν κρίνει σκόπιμο να διατηρήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως (απόφαση της 7ης Απριλίου 2011, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, C-305/10, EU:C:2011:226, σκέψη 9 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Συναφώς, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι, με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Ελληνική Δημοκρατία διατείνεται, χωρίς η Επιτροπή να την αντικρούσει επ' αυτού, ότι ολοκληρώθηκαν και διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού του τρίτου κύκλου για το σύνολο των δεκατεσσάρων υδατικών διαμερισμάτων της χώρας, γεγονός που γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή με έγγραφο της 25ης Ιουλίου 2024, και ότι ζήτησε, ως εκ τούτου, από την Επιτροπή να παραιτηθεί από την αιτίασή της περί παραβάσεως του άρθρου 13, παράγραφος 7, και του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60.

Δεδομένου, όμως, ότι η Επιτροπή δεν παραιτήθηκε από την αιτίαση, εναπόκειται στο Δικαστήριο να διαπιστώσει αν συντρέχει η προσαπτόμενη παράβαση.

Συναφώς, η προθεσμία που ετάχθη με την αιτιολογημένη γνώμη την οποία απηύθυνε η Επιτροπή στην Ελληνική Δημοκρατία έληξε στις 16 Ιανουαρίου 2024 και δεν αμφισβητείται ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, το κράτος μέλος δεν είχε ακόμη ολοκληρώσει τη διαδικασία επανεξέτασης και επικαιροποίησης του τρίτου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού των μνημονευόμενων στη σκέψη 8 της παρούσας αποφάσεως υδατικών διαμερισμάτων ούτε, κατά μείζονα λόγο, τη διαδικασία διαβίβασης των αντιγράφων των εν λόγω σχεδίων στην Επιτροπή.

Συγκεκριμένα, από το υπόμνημα αντικρούσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας προκύπτει, χωρίς αυτό να αμφισβητείται από την Επιτροπή, ότι τα τελευταία από τα ως άνω σχέδια εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2024, οι δε τελευταίες διαβιβάσεις σχεδίων προς την Επιτροπή, μέσω του ευρωπαϊκού δικτύου πληροφοριών και παρατηρήσεων σχετικά με το περιβάλλον (Eionet), φέρουν ημερομηνία 17 Ιουνίου 2024.

Υπό τις συνθήκες αυτές, συνάγεται ότι, κατά την εκπνοή της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Ελληνική Δημοκρατία δεν είχε συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 13,

παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60.

Επομένως, η προσφυγή της Επιτροπής, κατά το μέρος που αφορά παράβαση του άρθρου 13, παράγραφος 7, και του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60, είναι βάσιμη.

Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να επανεξετάσει και να επικαιροποιήσει εμπροθέσμως τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και παραλείποντας να διαβιβάσει στην Επιτροπή αντίγραφα των εν λόγω επικαιροποιημένων σχεδίων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως, με την οποία προβάλλεται παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία 2007/60

Επιχειρήματα των διαδίκων

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/60, η Ελληνική Δημοκρατία όφειλε το αργότερο έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021 να επανεξετάσει και, εφόσον απαιτούνταν, να επικαιροποιήσει τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας όσον αφορά τα δεκατέσσερα υδατικά διαμερίσματα της χώρας και, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας, όφειλε το αργότερο έως τις 22 Μαρτίου 2022 να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής τα εν λόγω επανεξετασθέντα σχέδια κατόπιν, ενδεχομένως, επικαιροποίησής τους. Πλην όμως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα σχέδια αυτά δεν τέθηκαν εμπροθέσμως στη διάθεσή της.

Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Ελληνική Δημοκρατία ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή. Προς στήριξη του αιτήματός της, προβάλλει την πρόοδο την οποία σημείωσε όσον αφορά την ολοκλήρωση των σχεδίων αυτών, για την οποία είχε ενημερώσει συναφώς την Επιτροπή. Η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει, επιπλέον, ότι η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή παρά το γεγονός ότι, λόγω των φυσικών καταστροφών που αντιμετώπισε το εν λόγω κράτος μέλος, και συγκεκριμένα λόγω των πυρκαγιών του Αυγούστου του 2023 καθώς και των πλημμυρών του Σεπτεμβρίου του 2020 και του Σεπτεμβρίου του 2023, είχε καταστεί αναγκαία η λήψη ορισμένων μέτρων για την αναθεώρηση των σχετικών δεδομένων.

Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή σημειώνει ότι, δεδομένου ότι, όπως αναγνωρίζει η Ελληνική Δημοκρατία, η πρώτη επανεξέταση και η ενδεχόμενη πρώτη επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί, εξακολουθεί η παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει η Ελληνική Δημοκρατία από την οδηγία 2007/60.

Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της Ελληνικής Δημοκρατίας ότι η κατάρτιση του δεύτερου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας καθυστέρησε λόγω πυρκαγιών και πλημμυρών, περίσταση που κατέστησε αναγκαία την προσαρμογή των σχεδίων αυτών, η Επιτροπή αντιτάσσει ότι, κατά τα χρονικά σημεία των οποίων γίνεται μνεία στο υπόμνημα αντικρούσεως, ήτοι, μεταξύ άλλων, κατά τον Αύγουστο του 2023 και κατά τον Σεπτέμβριο του 2023, το εν λόγω κράτος μέλος βρισκόταν ήδη σε καθεστώς μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 2007/60, δεδομένου ότι είχαν πλέον εκπνεύσει οι προβλεπόμενες από την οδηγία προθεσμίες.

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις που υπέχει το συγκεκριμένο κράτος μέλος από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60, η Ελληνική Δημοκρατία επαναλαμβάνει, με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, ότι οι φυσικές καταστροφές που έπληξαν τη χώρα, παράλληλα με τις διαβουλευσεις με το κοινό, λόγω των οποίων κατέστη αναγκαία η λήψη ορισμένων μέτρων καθώς και η αναθεώρηση των δεδομένων, καθυστέρησαν την έγκριση του δεύτερου κύκλου των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι η έγκριση των σχεδίων αυτών συνεπάγεται την κίνηση ορισμένων διαδικασιών, στις οποίες εμπλέκονται διάφοροι φορείς της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης, και προϋποθέτει τη συνεργασία διαφόρων εθνικών οργάνων.

Η Ελληνική Δημοκρατία αναφέρει ότι επρόκειτο να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της τον Φεβρουάριο του 2025.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/60, τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας επανεξετάζονται και, εφόσον απαιτείται, επικαιροποιούνται έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021 και, εν συνεχεία, ανά εξαετία. Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας, τα κράτη μέλη όφειλαν να θέσουν στη διάθεση της Επιτροπής τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας καθώς και την επανεξετασθείσα και, ενδεχομένως, επικαιροποιημένη έκδοσή τους εντός τριών μηνών από την εν λόγω ημερομηνία, ήτοι το αργότερο έως τις 22 Μαρτίου 2022.

Κατά την υπομνησθείσα στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του Δικαστηρίου, η ύπαρξη παράβασης εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του κράτους μέλους κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσει με την αιτιολογημένη γνώμη η Επιτροπή, ενώ οι μεταβολές που επέρχονται μεταγενέστερα δεν μπορούν να λαμβάνονται υπόψη από το Δικαστήριο.

Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά την εκπνοή της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, η Ελληνική Δημοκρατία ούτε είχε ολοκληρώσει την επανεξέταση και την ενδεχόμενη επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας ούτε είχε θέσει τα σχέδια αυτά στη διάθεση της Επιτροπής, αντιθέτως προς τις επιταγές του άρθρου 14, παράγραφος 3, και του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60.

Όσον αφορά τις περιστάσεις που προβάλλονται προς δικαιολόγηση της καθυστέρησης επανεξέτασης και επικαιροποίησης των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, και συγκεκριμένα, πρώτον, τις πυρκαγιές του Αυγούστου του 2023 καθώς και τις πλημμύρες του Σεπτεμβρίου του 2020 και του Σεπτεμβρίου του 2023, επισημαίνεται, ως προς τις πυρκαγιές και τις πλημμύρες του 2023, ότι, κατά τον χρόνο αυτόν, η Ελληνική Δημοκρατία δεν είχε συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία 2007/60, δεδομένου ότι, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, της οδηγίας, τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας έπρεπε να έχουν επανεξεταστεί και, ενδεχομένως, επικαιροποιηθεί το αργότερο έως τις 22 Δεκεμβρίου 2021 και, βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 1, έπρεπε να έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή το αργότερο έως τις 22 Μαρτίου 2022. Ως προς τις πλημμύρες του Σεπτεμβρίου του 2020, διαπιστώνεται ότι, μολονότι αυτές προηγήθηκαν της λήξης της προθεσμίας που προέβλεπε η οδηγία 2007/60 για την επανεξέταση και την επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, εντούτοις η παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία εξακολουθεί να υφίσταται κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας αποφάσεως, ενώ έχουν παρέλθει

περισσότερα από τέσσερα έτη από τα συγκεκριμένα περιστατικά.

Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα ότι ήταν αναγκαίο, αφενός, να ληφθούν ορισμένα μέτρα σε εθνικό επίπεδο καθώς και να αναθεωρηθούν ορισμένα δεδομένα προς τον σκοπό της επανεξέτασης και της επικαιροποίησης των σχεδίων διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας και, αφετέρου, να κινηθούν ορισμένες διαδικασίες που απαιτούν τη συμμετοχή διαφόρων φορέων της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί διατάξεις, πρακτικές ή καταστάσεις της εσωτερικής του έννομης τάξης προκειμένου να δικαιολογήσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης [απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Αιολικό πάρκο Derrybrien), C-261/18, EU:C:2019:955, σκέψη 89 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Ειδικότερα, η υποχρέωση κράτους μέλους να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προς επίτευξη του επιδιωκόμενου με οδηγία αποτελέσματος συνιστά επιτακτική υποχρέωση η οποία επιβάλλεται τόσο από το άρθρο 288, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ όσο και από την ίδια την οδηγία. Την υποχρέωση αυτή λήψεως κάθε γενικού ή ειδικού μέτρου υπέχουν όλες οι αρχές των κρατών μελών [απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Επιτροπή κατά Βουλγαρίας (Επικαιροποίηση των θαλάσσιων στρατηγικών), C-510/20, EU:C:2022:324, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η διαδικασία του άρθρου 258 ΣΛΕΕ στηρίζεται στην αντικειμενική διαπίστωση της μη τήρησης, εκ μέρους κράτους μέλους, των υποχρεώσεων που υπέχει από τη Συνθήκη ή από πράξη του παράγωγου δικαίου. Εφόσον έχει γίνει τέτοια διαπίστωση, όπως εν προκειμένω, δεν ασκεί επιρροή το αν η παράβαση που προσάπτεται στο κράτος μέλος οφείλεται στη βούλησή του, στην αμέλειά του ή ακόμη σε τεχνικές δυσχέρειες τις οποίες αντιμετώπισε (απόφαση της 4ης Μαρτίου 2010, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-297/08, EU:C:2010:115, σκέψεις 81 και 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η υπό κρίση προσφυγή είναι βάσιμη κατά το μέρος που αφορά παράβαση του άρθρου 14, παράγραφος 3, και του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60.

Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να επανεξετάσει και, εφόσον απαιτείται, να επικαιροποιήσει τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας και παραλείποντας να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής τα εν λόγω επανεξετασθέντα σχέδια κατόπιν, ενδεχομένως, επικαιροποίησής τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60.

Επί των δικαστικών εξόδων

Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Ελληνική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφασίζει:

Η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να επανεξετάσει και να επικαιροποιήσει εμπροθέσμως τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού και παραλείποντας να διαβιβάσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντίγραφα των εν λόγω επικαιροποιημένων σχεδίων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 7, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων.

Η Ελληνική Δημοκρατία, παραλείποντας να επανεξετάσει και, εφόσον απαιτείται, να επικαιροποιήσει τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας και παραλείποντας να θέσει στη διάθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα εν λόγω επανεξετασθέντα σχέδια κατόπιν, ενδεχομένως, επικαιροποίησής τους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 14, παράγραφος 3, και το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.

Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Rodin Piçarra Fenger

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Ιουνίου 2025.

Ο Γραμματέας Ο πρόεδρος του τμήματος

A. Calot Escobar S. Rodin

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.